

mongolskog vladodržca Kublajkana, vladara ogromnog područja od Kine do Europe, iz prve ruke je osjetio tu snažnu težnju čovjeka da pokaže moć, veličinu i status, do razine karikaturalnosti. Marko Polo je u svojoj čuvenoj knjizi *Millioner* zapisao ove riječi o jednom svečanom prijemu kod kana: „U dvorani je moglo biti 6.000 gostiju. Prijestolje kana bilo je uzvišeno, znatno iznad stolova drugih. Odmah ispod njege na drvenoj platformi bila su mjesta za prve muške potomke, sinove, unuke i rođake. Njihove su glave bile točno u visini vladarevih nogu. S lijeve strane Kublaja sjedile su njegove četiri žene, a niže njih ženska djeca, unuke i rođake. Na sljedećoj nižoj razini smjestili bi se muškarci – velikaši, a lijevo od njih njihove supruge. Još niže bili su vitežovi. Na kanovu je stolu bio zlatni pehar, ogroman, s najboljim crnim vinom. Tko je iz njega htio popiti, morao je prvo ubaciti zlatni novac u dva manja pehara pokraj. Kad bi se iz tog pehara krenuo napiti vladar, završavala bi sva glazbala u sav glas. Glazbenici su svirali sve dok kan drži pehar u ruci. Prisutni kleče na koljenima, odajući time svoju najveću poniznost. Onda je došlo vrijeme jela. Prije prve žlice velikog objeda, majstor ceremonije bi viknuo: „Klanjajte se i obožavajte!“ Najveći prijem Kublaj-kan je imao za kinesku lunarnu godinu. Tada je sve bilo joj raskošnije.“ Nama se to danas čini smiješnim, a u doba Kublajkana gubio si glavu za jedana nepotrebnih smiješaka. Izgleda da se svijet popravlja - sada se više smiješimo!

svjednu u šefovsku fotelju u nekoj hrvatskoj tvrtki, klubu, Holdingu, gradu, ministarstvu ili vladi. Napad samodopadnosti, moći i statusa realizira se na istim simboličkim osnovama kao i nekad. Novi

IZABRATI PRAVU STRANU NOVI JE MANAGERSKI IZAZOV! Biti manager: predvodnik, trener, običan ili od ljudi odvojen šef, napuhan statusom i moći? U kompleksnim uvjetima 21. stoljeća, nestabilnom okruženju, stalnom nailasku novosti i kriza, ljudi se lome i na tome.

vladar naruči odmah novi namještaj, ogroman konferencijski stol, duboke fotelje, da se u tim prostorima gost mora osjećati kao mrav. Čekate i po pola sata pred vratima na zakazani sastanak („Direktor ima iznenadnog važnog posla!“) Njegova psiha ne trpi drugačije mišljenje. „Kanovac“ prosipa organizacijom poruke: „Tko neće ovako, može ići.“, „Nitko nije nezamjenjiv...“, „Ako nećeš poslušati i ovo provesti, ima tko će.“ Nazočnost „kana“ u blizini lako se osjetiti. Eto primjera: Vladimir Ferdelj, svojedobni zamjenik ministra prometa RH, smijenjen je 2012., u dahu, jer je javno iskazao neslaganje s mjerama ekipe kojoj je u širem smislu pripadao. Važno je u tome da je Ferdelj dokazano sposoban manager, a tvrtka Elektorkontakt koju je Ferdelj dugo vodio, uspješna je u internacionalnim relacijama. I onda netko kaže kako takav netko ne

treba služiti naciji i širim društvenim interesima, jer nema razumijevanja za ono o statusu i moći! Naravno da odsustvo sposobnih košta! Na vidjelo je u 2013. izbila slika o cijeni jedne kanovštine i proizvoljnosti u upravljanju, u visokim zagrebačkim strukturama. Kroz slučaj Zagrebački holding objavljeno je kako su u magli nestale tri milijarde kuna (možda i više, a vjerojatno će i nove nestati). Razmotrimo malo i privilegije, nekad i sad. Tko je sjedio na trećoj razini kanovske pozornice dobio je bogatije jelo od onog nižeg.

Ovaj današnji činovnik s treće razine, metaforički rečeno, ne mari toliko za objed, ali se vozi automobilom vrijednim 300.000 kuna. Njegovu djecu razvoze službeni šoferi po školama i slobodnim aktivnostima, a cijele obitelji državnih menagera veselo se voze na more na trošak građana.

Managerski izazov: motivator ili „kanovac“?

Autori i stručnjaci sve glasni je upozoravaju kako naglašavanje statusa, oslanjanje na formalni autoritet, prisvajanje privilegija, zloupotreba moći, ne priliči duhu tima, već ga ubija. Komunikolog Richard Denny u knjizi *Motivirani za uspjeh* smatra da menageri ne bi smjeli koristiti izdvojena

mjesta u kompanijskom restoranu. Nekadašnji direktor vodeće svjetske IT tvrtke Intel imao je ured u manjem prostoru na zajedničkom otvorenom katu. Možda su ti primjeri tek vjesnici proljeća, ali svako proljeće raduje. Zanimaju nas još i pitanje: tko će dalje odvesti svoju organizaciju? Koga će ljudi slijediti, uz koga će davati najviše? Zna se - pobjeđuje strategija koju je ponudio Vineet Nayar. Taj je pristup upečatljiva metafora jedne nove filozofije, težnje, cilja i sredstva.

Manageri poput njega koriste moć i pozivaju se na status samo u mjeri koja je nužna procesu rada. Sve preko toga je osobni grijeh menagera. Oni koji izučavaju metode Nayara ili smišljaju svoje slične nove, krenuli su već putevima pobjednika.

Tvrtka HCL je doslovce jur-nula naprijed 2005. Do dolaska Nayara na čelo, kompaniju je mučio najopasniji tumor - niska privrženost djelatnika poslodavcu, godišnja stopa fluktuacije kreativnih radnika od 20,4%. Već u prvoj godini to se uspjelo smanjiti na 16%, a plan je 10%. Tvrtka je u 2006. povećala prihod za 45%. Zadovoljni su zaposlenici, Nayar i svi njegovi rukovoditelji, kupci, vlasnici i najšira zajednica. Baš svi! Kan je otišao na nebo na samom kraju 13. stoljeća, a mi se i dalje ovdje dolje mučimo s „kanovštinom“. Isplati se sići s oblaka.

Hrvatski kanovci i kanovština

Nema više Kana, ali ima „kanovaca“, malih gazda koji podsjećaju na davni uzor. Dio toga je i taj poznati fenomen uzoholjenja koji prevlada nad ljudima čim zapo-

GORAN TUDOR - višestruki menadžer, poduzetnik, autor i predavač
goran.tudor@zg.t-com.hr
mep@manager.hr

knjiga-planer izlazi iz tiska 7.11.2013.

UČINKOVITI MENADŽER 2014.

čuveći vodič za učinkoviti, humani, odgovorni menadžment!

- jedinstven u Europi, user-friendly, čak 160 stranica
- informativni, poučni, nadahnjujući tekstovi; karikature, aforizmi
- najbolja hrvatska praksa u odgovornom poslovanju (10 primjera) i ljudskim potencijalima (5 primjera)
- 25 koautora, ukupni tim 35 osoba - to mora ispasti dobro!

PLANIRAJTE NARUDŽBU ZA SVOJU TVRTKU ILI SEBE ČIM PRIJE, OD RUJNA!

www.manager.hr
M.E.P. d.o.o. - Hrvatski centar menadžerske knjige · Zagreb · Ulica grada Vukovara 226 G · 01/5509805